Το φυσικό περιβάλλον

Το πάρκο περιλαμβάνει:

- Το εκτεταμένο σύμπλεγμα υγροτόπων λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου – Αιτωλικού και των εκβολικών συστημάτων των ποταμών Ευήνου και Αχελώου. Στο σύμπλεγμα αυτό διακρίνονται ποτάμιες και παραποτάμιες περιοχές, λιμνοθάλασσες, γλυκόβαλτοι, αλμυρόβαλτοι, λασποτόπια, υδροχαρή δάση όπως το Δάσος του Φράξου που έχει χαρακτηριστεί «Μνημείο της Φύσης».
- Το χερσαίο τμήμα το οποίο περιλαμβάνει:
  - Λόφους που διακρίνονται διάσπαρτοι στον υγρότοπο και οι περισσότεροι στο παρελθόν αποτελούσαν τμήμα των Εχινάδων νήσων που η προσχωματική δράση του Αχελώου τους ενσωμάτωσε στην ξηρά.
  - Το όρος Βαράσοβα (καταφύγιο θηραμάτων) και τμήμα του όρους Αράκυνθος.
  - Αμμοθίνες που δημιουργήθηκαν από τα φερτά υλικά των ποταμών και οριοθετούν τις λιμνοθάλασσες από την ανοιχτή θάλασσα.
  - Το φαράγγι της Κλεισούρας που έχει ενταχθεί στις περιοχές «ιδιαιτέρου φυσικού κάλλους».
  - Το Δάσος του Φράξου, χαρακτηρισμένο σαν «Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης».
  - Καλλιεργούμενες εκτάσεις.
  - Το νησιωτικό σύμπλεγμα των Εχινάδων, που είναι άρρηκτα δεμένο με το εκβολικό σύστημα του Αχελώου.

Τόσο η γεωγραφική θέση της περιοχής όσο η έκταση και η μορφολογία της, συντείνουν στην προσέλκυση αφενός μεγάλου αριθμού πουλιών, αφετέρου μεγάλου αριθμού ειδών, κυρίως υδρόβιων και παρυδάτιων κατά τη μετανάστευση, την αναπαραγωγή ή τη διαχείμανσή τους. Δεν είναι άλλωστε τυχαίο το γεγονός ότι το υγροτοπικό σύμπλεγμα λιμνοθαλασσών Μεσολογγίου – Αιτωλικού, τέθηκε σε καθεστώς ειδικής

προστασίας με βάση τη «Σύμβαση για τους Υγρότοπους Διεθνούς Σημασίας ως Ενδιαιτήματος για Υδρόβια Πουλιά».
Στο εκτεταμένο μωσαϊκό οικοτόπων της περιοχής λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου - Αιτωλικού έχουν παρατηρηθεί περίπου 290 είδη πουλιών, από τα οποία τα 200 είναι τακτικά, ενώ περίπου 60 είδη περιλαμβάνονται στον κατάλογο των αυστηρά προστατευόμενων.

1. Τα διαχειμάζοντα πουλιά

Παπιά-φαλαρίδες, παρυδάτια χαραδριόμορφα: τρύγγες, σκαλίδρες, χαδριοί, τουρλίδες, βροχοπούλι, αβοκέτα, λεπτόραμφος γλάρος.
Ερωδιόμορφα: αργυροτσικνιάς, ασπροτσικνιάς. - **Βουτηχτάρια.**
Αρπακτικά: Στην περιοχή απαντώνται 32 από τα 38 ευρωπαϊκά είδη και μεταξύ αυτών ο ψαλιδιάρης και ο βασιλαετός.
Άλλα σπάνια απειλούμενα είδη που παρατηρούνται κατά τη χειμερινή περίοδο είναι: αργυροπελεκάνος, χουλιαρομύτα, φοινικόπτερος, αλκυόνη.

2. Τα πουλιά κατά τις μεταναστεύσεις

Χαλκόκοτες, καλαμοκανάδες, χιλιάδες τσικνιάδες, τρύγγες, σκαλίδρες, μευρογλάρονα, και χαραδριοί.

3. Φωλιάζοντα πουλιά

Μεταξύ των ειδών που φωλιάζουν περιλαμβάνονται:
Νεροχελιδώνα, η πετρολίδα, ο στρειδοφάγος, ο καλαμοκανάς, η αβοκέτα, ο θαλασσοσφυριχτής, ο κοκκινοσκέλης, νανογλάρονο και το ποταμογλάρονο.

Αξίζει να επισκεφθείτε

Αρχαιολογικοί Χώροι:

- **Καλυδώνα:** Αρχαία πόλη της Αιτωλίας στον Εύηνο ποταμό κοντά στον Κορινθιακό κόλπο. Ιδρυτής της, σύμφωνα με το μύθο ήταν ο Καλυδών, γιος του Αιτωλού και της Προνόης. Στην Καλυδώνα έστειλε η θεά Άρτεμις τον καλυδώνιο Κάπρο, τον περίφημο αγριόχοιρο, για να εκδικηθεί την ασέβεια του βασιλιά Οινέα.
- **Πλευρώνα:** Δύο χαμηλοί λόφοι, το Πετροβούνι και το Γυφτόκαστρο διατηρούν λείψανα αρχαϊκού τείχους. Το τείχος της Πλευρώνας είχε 7 πύλες και 36 πύργους, ενώ κοντά στη ΝΔ πύλη υπάρχουν τα λείψανα κτιρίων και ενός μικρού θεάτρου με υπέροχη θέα.
- **Οινιάδες:** Αρχαία πόλη της Ακαρνανίας στα δυτικά των εκβολών του Αχελώου, σε οχυρότατη θέση. Σήμερα υπάρχουν λείψανα της πόλης στη θέση Τρικαρδόκαστρο. Κατά την καλοκαιρινή περίοδο διοργανώνεται το «Φεστιβάλ Οινιαδών» στα πλαίσια του οποίου παρουσιάζονται πολλές θεατρικές παραστάσεις και συναυλίες.

Ιστορικά Μνημεία:

- **Το Τείχος του Μεσολογγίου:** Φτάνοντας στην πόλη, βλέπει κανείς το τείχος και την πύλη του Μεσολογγίου. Το σημερινό τείχος κατασκευάστηκε με εντολή του Όθωνα το 1838 στα ίχνη του τείχους της Τρίτης Πολιορκίας. Στο σημερινό τείχος διατηρήθηκαν στις ίδιες θέσεις με το αρχικό, οι «ντάπιες» (προμαχώνες).
- **Ο κήπος των Ηρώων (το Ηρώο):** Ο Κήπος των Ηρώων, που περικλείεται από το τείχος του Μεσολογγίου, δημιουργήθηκε με πρωτοβουλία του Ιωάννη Καποδίστρια στις 14 Μαΐου 1829. Μέσα στον κήπο βρίσκεται και το μνημείο του Μάρκου Μπότσαρη που στήθηκε στις 14 Οκτωβρίου 1838 κατά την επίσκεψη του Όθωνα και της Αμαλίας. Μπροστά από τον Κήπο βρίσκεται το ταπεινό εκκλησάκι της Αγίας Παρασκευής, στη θέση του παλαιού στο οποίο συνήλθε η Επιτροπή του Αγώνα στις 6 Απριλίου 1826 και αποφάσισε την Έξοδο.
- **Ο ανεμόμυλος:** Ανεγέρθηκε το 1962 με τις προσπάθειες του σωματείου "Αιτωλική Εταιρεία" στην ίδια θέση όπου βρισκόταν και ο ανεμόμυλος κατά την επαναστατική περίοδο και σε μικρογραφία, για να θυμίζει τη μεγάλη θυσία του σεπτού ιεράρχη Ιωσήφ Ρωγών.
- **Το μνημείο του Ντολμά:** ανεγέρθηκε στο ομώνυμο νησάκι από όπου δεχόταν βοήθεια το πολιορκημένο Μεσολόγγι. Είναι αφιερωμένο σε ένα κορυφαίο δείγμα αυτοθυσίας, τη «μάχης του Ντολμά». Εκεί ο Γρηγόρης Λιακατάς με 300 Αιτωλικιώτες πολέμησαν και έπεσαν μέχρις ενός τον Φεβροάριο 1826, ένα μήνα δηλαδή πριν την έξοδο και πτώση του Μεσολογγίου.

Κτήρια:

- **Οικία Τρικούπη:** Είναι ίσως το παλαιότερο κτήριο της πόλης. Σε αυτό γεννήθηκε, μεγάλωσε και έζησε ο ιστορικός Σπυρίδων Τρικούπης. Στο ίδιο σπίτι έζησε και ο υιός του Χαρίλαος, πολιτικός και πολλές φορές πρωθυπουργός της χώρας μας. Το αρχοντικό, ίσως και το παλαιότερο κτίριο της πόλης, είναι χτισμένο κοντά στη λιμνοθάλασσα.
- **Οικία Παλαμά:** Βρίσκεται ακριβώς απέναντι από το σπίτι Τρικούπη. Σε αυτό το σπίτι γεννήθηκε το 1722 ο γενάρχης των Παλαμάδων και δάσκαλος του γένους μας Παναγιώτης Παλαμάς. Στο ίδιο σπίτι έμεινε και ο εθνικός μας ποιητής Κωστής Παλαμάς. Τα σπίτι, βρίσκεται ακριβώς απέναντι από την οικία Τρικούπη.
- **Οικία Βύρωνα:** Ήταν ένα από τα σπίτια της οικογένειας Καψάλη, στο οποίο υπάρχει μαρμάρινη στήλη με ανάγλυφη την προτομή του Λόρδου Βύρωνα, έργο του καθηγητή του Εθνικού Μετσόβειου Πολυτεχνείου Αντώνη Σώχου, που τη δώρισαν οι φοιτητές το 1924.
- **Οικία Βάλβη:** Κτισμένο με την ίδια αρχιτεκτονική λιτότητα που κατασκευάστηκε και το σπίτι του Χαρίλαου Τρικούπη, είναι το σπίτι που στέγασε τον πολιτικό Ζαφείριο-Ζηνόβιο Βάλβη. Το κτίριο αυτό μαζί με την αξιόλογη βιβλιοθήκη του πρωθυπουργού δωρίθηκε από τους κληρονόμους του στο Δήμο Μεσολογγίου (το 1962) και σήμερα χρησιμοποιείται σαν δημοτική βιβλιοθήκη.

Εκκλησίες – Μονές:

Τα εκκλησάκια της Λιμνοθάλασσας: ευχάριστο αισθητικό ξάφνιασμα αποτελούν οι ναΐσκοι επάνω στις διάφορες νησίδες της λιμνοθάλασσας, όπως η Αγία Τριάδα στο νησάκι Κλείσοβας, ο Άγιος Σώστης στο ομώνυμο νησάκι και πλάϊ στο φάρο του Βασιλαδιού (νεώτερο μνημείο), η Παναγία του Προκοπανίστου, χτισμένη σε ένα μικρό νησάκι της Κεντρικής λιμνοθάλασσας.

Εύκολη είναι η πρόσβαση σε πολλούς θρησκευτικούς χώρους όπως:

- **Μονή Αγίου Συμεών στον Αράκυνθο:** Η πιο γνωστή, ως χώρος συνάντησης των Εξοδιτών, μονή είναι το ιστορικό μοναστήρι του Αγίου Συμεών στον Αράκυνθο με το θερινό και το χειμερινό πανηγύρι που πραγματοποιούνται, το πρώτο κατά τριήμερο του Αγίου Πνεύματος και το δεύτερο την ημέρα εορτασμού του Αγίου.
- **Παναγία της Φοινικιάς (αλυκές):** ανάμεσα στο Μεσολόγγι και το Αιτωλικό, βρίσκεται πάνω σε μια μικρή νησίδα από το 1804 ο ναός που είναι αφιερωμένος στα Εισόδια της Θεοτόκου.
- **Εκκλησία Κοίμησης της Θεοτόκου (Μητρόπολη Αιτωλικό):** υπάρχει το περίτεχνο τέμπλο την παλαιάς εκκλησίας (καταστράφηκε από σεισμούς) και φυλάσσεται ο Επιτάφειος, και η εικόνα της Παναγίας, που είναι δώρα του Άγγελου Κομνηνού προς κατοίκους της πόλης σε ένδειξη ευγνωμοσύνης για την φιλοξενία που του πρόσφεραν σε δύσκολες στιγμές της ζωής του.
- **Εκκλησία των Ταξιαρχών (Αιτωλικό):** υπάρχει το ιστορικό πηγάδι και το μνήμα της Κυρά -Βασιλικής. (Η κυρά - Βασιλική υπήρξε γυναίκα του Αλή Πασά που μετά το θάνατό του έζησε πολλές περιπέτειες για να καταλήξει τα τελευταία χρόνια της ζωής της στην Κατοχή Μεσολογγίου).

ΧΩΡΟΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Μουσεία:

- **Μουσείο Ιστορίας και Τέχνης δήμου Μεσολογγίου:** Το Μουσείο στεγάζεται σε διώροφο νεοκλασικό κτίριο του 1931. Η Συλλογή του Μουσείου περιλαμβάνει πίνακες αυθεντικούς και αντίγραφα από σκηνές της Εξόδου του Μεσολογγίου, προσωπογραφίες φιλελλήνων και Ελλήνων οπλαρχηγών, γκραβούρες αυθεντικές του 1837 του Άγγλου Friedel, όπλα του 1826, νομίσματα και μετάλλια, γύψινες προτομές από τους πέντε Μεσολογγίτες Πρωθυπουργούς. Εκτίθενται ακόμη αντικείμενα και χειρόγραφα του Λόρδου Βύρωνα, πλαισιωμένα με εικόνες από τα δύο του ταξίδια στην Ελλάδα και το πρόπλασμα από το μαρμάρινο άγαλμά του, που βρίσκεται στο Cambridge. Μερικά από τα σημαντικότερα εκθέματα του Μουσείου είναι: Θ. Βρυζάκη, Η Έξοδος του Μεσολογγίου".
- **Λαογραφικό Μουσείο:** Ο Λαογραφικός-Πολιτιστικός Σύλλογος Μεσολογγίου ιδρύθηκε με την υπ' αριθμ. 305/19-12-1996 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Μεσολογγίου. Είναι Σύλλογος μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Σκοπός του Συλλόγου είναι η συμβολή στην ανάπτυξη του μορφωτικού επιπέδου του λαού μας και η ενίσχυση των πολιτιστικών δραστηριοτήτων της πόλης μας και της ευρύτερης περιοχής.
- **Κέντρο και Μουσείο χαρακτικών τεχνών Βάσω Γ. Κατράκη:** Λειτουργεί στο νησί του Αιτωλικού από το 2006 και φιλοξενεί μόνιμα όλα τα έργα της Βάσως Κατράκη, που η μεγάλη Αιτωλικιώτισσα χαράκτρια κληροδότησε στη γενέτειρά της. Την έκθεση επιμελήθηκε ο ιστορικός Τέχνης Κώστας Σταυρόπουλος, ενώ το μουσείο έχει χαρακτηριστεί ως μοναδικό μουσείο αμιγώς χαρακτικής τέχνης σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Σε ιδιαίτερο χώρο προβλέπεται να λειτουργήσει Σχολή Χαρακτικής Τέχνης..
- **Πινακοθήκη Χρήστου και Σοφίας Μοσχανδρέου:** Είναι Μουσείο που περιέχει έργα ζωγραφικής, χαρακτικής και γλυπτικής Ελλήνων καλλιτεχνών του 20ου αιώνα.

Πολιτιστικά Κέντρα:

- **Κέντρο Λόγου και Τέχνης "Διέξοδος":** Η Διέξοδος βρίσκεται στο κέντρο της πόλης, πάνω σε πεζόδρομο, σ' ένα διώροφο κτίσμα του 18ου αιώνα, συνολικής επιφάνειας 400τ.μ., που ανακαινίστηκε το 1999. Σ' αυτό γεννήθηκε το 1798 και έζησε ο εκλεγμένος από τους αγωνιστές του Μεσολογγίου γενικός αρχηγός τους, στρατηγός Αθανάσιος Ραζή-Κότσικας..
- **Τρικούπειο Πολιτιστικό Κέντρο:** Ο παλιός σιδηροδρομικός σταθμός που πλέον έχει ανακαινιστεί και διαμορφωθεί κατάλληλα για τη φιλοξενία εκδηλώσεων. Στον ίδιο χώρο γίνονται και κινηματογραφικές προβολές από τον σύλλογο Φίλων του Κινηματογράφου Μεσολογγίου.

ΟΙ ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΠΟΛΕΙΣ

Οι σύγχρονες πόλεις γεννήθηκαν μέσα στη λιμνοθάλασσα και χάρη στη λιμνοθάλασσα, ως συνέχεια των μικρών ψαράδικων οικισμών του παρελθόντος. Η ζωή τους, επηρεασμένη από τα ήρεμα νερά, δεν γνωρίζει τη φρενίτιδα των μεγαλουπόλεων του σήμερα. Παραμένει ήρεμη και δίνει το χρόνο στους ανθρώπους να απολαύσουν το τοπίο, τα χρώματα, την κίνηση και τις φωνές των πουλιών, το ψάρεμα, τον περίπατο, το ποδήλατο....
Και οι δύο πόλεις διατηρούν γραφικές γειτονιές και ζεστές γωνιές, ενώ η φιλικότητα και το χιούμορ των κατοίκων τους κάνει τον επισκέπτη να νιώσει οικεία και φιλικά.

Μεσολόγγι Το Μεσολόγγι είναι πρωτεύουσα του Νομού Αιτωλοακαρνανίας. Βρίσκεται στο Νότιο τμήμα του Νομού, σε απόσταση περίπου 35 χιλιομέτρων από το Αγρίνιο και 37 χιλιομέτρων από το Αντίρριο.
Αποτελεί ιστορικό Δήμο και η πόλη καταγράφηκε ως «Ιερά Πόλις» σε ένδειξη ευγνωμοσύνης του ελληνικού κράτους προς τη θυσία των «Ελεύθερων Πολιορκημένων». Το Μεσολόγγι δεμένο με τη λιμνοθάλασσά του διατηρεί ανέπαφη από το χρόνο την παραδοσιακή αλιευτική τεχνική του διβαριού.

Αιτωλικό Το νησί του Αιτωλικού, βρίσκεται εκεί που η ομώνυμη λιμνοθάλασσα συναντά αυτή του Μεσολογγίου. Χαρακτηριστικές είναι οι δύο πέτρινες γέφυρες που το συνδέουν με τη στεριά. Χαρακτηριστικές είναι επίσης και οι φιγούρες των κατοίκων του, κάθε ηλικίας που ψαρεύουν με τα καμάκια πάνω από τα γεφύρια – δείγμα της παράδοσής τους στην αλιευτική αυτή τέχνη.

ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΑΣ ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΑΠΕΥΘΥΝΘΕΙΤΕ

- **Κέντρο Πληροφόρησης του Φορέα Διχείρισης Λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου:** διαθέτει έκθεση παρουσίασης των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και των οικολογικών αξιών της περιοχής. Οργανώνει ξεναγήσεις για τη γνωριμία με την περιοχή και την παρατήρηση πουλιών, για ομάδες επισκεπτών, σχεδιάζει και υλοποιεί προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.
  Πληροφορίες: Ανατολικά γεφύρια Αιτωλικού, Τ.Θ. Αιτωλικού – 304 00
  Τηλ & Fax: 2632 0 55094, e-mail: fdlmes@otenet.gr
- **Ελληνικός Ορειβατικός Σύλλογος Μεσολογγίου:** Σκοπός του Συλλόγου είναι η καλλιέργεια και διάδοση στην περιφέρεια Μεσολογγίου της Ορειβασίας σε όλες της, τις μορφές και εκδηλώσεις (αναβάσεις στα βουνά, αλπινισμός, χειμερινή ορειβασία, αναρρίχηση, σπηλαιολογία, ορειβατικό σκι, καγιάκ, ποδήλατο βουνού, δρόμος μεγάλων αποστάσεων κ.λπ.).
  Πληροφορίες: Μαυροκορδάτου και Κατσή (παλαιά Ηλεκτρική εταιρεία του Δήμου) Δευτέρα-Τετάρτη από τις 8 μμ. - 10 μμ., τηλ. 26310-25503.
- **Ναυτικός Όμιλος Μεσολογγίου:** οι φίλοι της κωπηλασίας μπορούν να βρουν μικρά σκάφη και να απολαύσουν πλωτές διαδρομές μέσα στη λιμνοθάλασσα ή και να διδαχθούν από τους εκπαιδευτές του ομίλου.
  Πληροφορίες: Λιμάνι Μεσολογγίου ΤΚ 30200 fax: 26310 26970 τηλ: 26310 23446 nommes@live.com
- **Αερολέσχη Μεσολογγίου:** για τους φίλους του αεραθλητισμού, υπάρχει το αεροδρόμιο της αερολέσχης Μεσολογγίου και η πίστα αλεξίπτωτου πλαγιάς για να απολαύσουν.
  Πληροφορίες: Ξενοκράτειο Σχολείο - Α. Φωτηλά 2. Τ.Κ 30.200 Μεσολόγγι. Τηλ:2631024884 fax:26310-22180 e-mail:neleait1@otenet.gr